

ВЛАДА
СЛУЖБА ЗА
УПРАВЉАЊЕ
КАДРОВИМА

**ИЗВЕШТАЈ О ПРОЦЕНИ ПОТРЕБА ЗА
СТРУЧНИМ УСАВРШАВАЊЕМ ЗА 2011.
ГОДИНУ**

Извештај саставила:
Татјана Драгосавац

Садржај

1	УВОД	2
2	ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА	2
3	МЕТОДОЛОГИЈА И УЗОРАК	3
4	РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА	3
4.1	УПИТНИК О ПРОЦЕНИ ЕФЕКТА РЕАЛИЗОВАНИХ ОБУКА	3
4.2	ЕВАЛУАЦИОНИ УПИТНИК НАКОН РЕАЛИЗОВАНЕ ОБУКЕ	4
4.3	ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕЊИВАЊУ ЗА 2010. ГОДИНУ – РУБРИКА „ПОТРЕБЕ ЗА СТРУЧНИМ УСАВРШАВАЊЕМ	6
4.4	ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ	8
5	ЗАКЉУЧАК	10

1 УВОД

Служба за управљање кадровима, Сектор за одабир и развој кадрова, спроводи процену потреба за стручним усавршавањем државних службеника у циљу сагледавања стварних потреба државних службеника за стручним усавршавањем и утврђивање листе приоритетних обука ради планирања наредног програма општег стручног усавршавања државних службеника.

У досадашњем раду, користили смо различите методе процене потребе за обукама, као што су:

- праћење усвајања нових прописа и стратешких докумената,
- упитник за процену потреба за обукама,
- анализа Извештаја о оцењивању, (рубрике о потребним обукама),
- увид у евалуационе листове
- упитник о оценама различитих аспеката реализованих обука.

У извештају о процени потреба за 2012. годину, користимо податке прикупљене на основу три инструмента за процену потреба:

1. упитника о процени ефеката стручног усавршавања на рад државних службеника у 2010. години,
2. евалуационих упитника које учесници попуњавају након сваке обуке у првој половини 2011. године
3. пристиглих извештаја о оцењивању државних службеника за 2010. годину.

У другој половини године планирана је дистрибуција Упитника за процену потреба за стручним усавршавањем, како бисмо прикупили довољно података за коначни предлог Програма општег стручног усавршавања државних службеника за 2012. годину.

2 ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Општи циљ поступка процене потребних обука је реализација обука које ће заиста допринети унапређењу рада државних службеника, правилног спровођења закона, адекватног препознавања и брзог прилагођавања новим тенденцијама у раду и на крају, обезбеђивање континуираног развоја државних службеника чиме ће бити задовољени и лични, каријерни циљеви сваког запосленог.

Три наведена инструмента којима се бавимо у овом истраживању (евалуација реализованих обука, упитник о ефектима реализованог програма, извештај о поступку оцењивања) ће нам омогућити и релевантну листу приоритета обука које ће и у наредном периоду бити део општег стручног усавршавања.

3 МЕТОДОЛОГИЈА И УЗОРАК

1. **Упитник о процени ефеката стручног усавршавања државних службеника**, имао је, између осталог, за циљ да пружи општу слику о потребама државних службеника за даљим обукама које би требале бити укључене у наредни програм општег стручног усавршавања. Узорак истраживања је чинила популација од 1153 државних службеника који су похађали обуке током 2010. године. Истраживање је спроведено од 27. јануара до 10. фебруара тако што је Е-mail са линком ка евалуационом упитнику послат учесницима прошлогодишњих обука чије е-маил адресе имали у бази података. Упитник је попунило 256 испитаника, односно 22% учесника обука.

2. **Евалуациони упитник након сваке обуке** омогућава учесницима обуке да се одреде за нове теме и области које су сматрали релевантним за свој посао и напредовање. Представљени су резултати анализе потреба за новим обукама, прегледом 1212 евалуационих упитника, са 84 обуке одржане у периоду од фебруара до јула 2011. године.

3. **Процена потреба за обукама на основу пристиглих извештаја о оцењивању државних службеника за 2010. годину.** У поступку оцењивања државних службеника руководилац има прилику да, узимајући у обзир очекиване и остварене резултате запосленог, предложи области стручног усавршавања које су најпотребније у циљу отклањања недостатака у раду државних службеника и подстицање на боље резултате рада. Укупно 87 органа државне управе и служби Владе су доставили своје извештаје о спроведеном поступку оцењивања и то министарства – 12, посебне организације – 17, стручне и друге службе Владе – 7, стручне службе управних округа – 26.

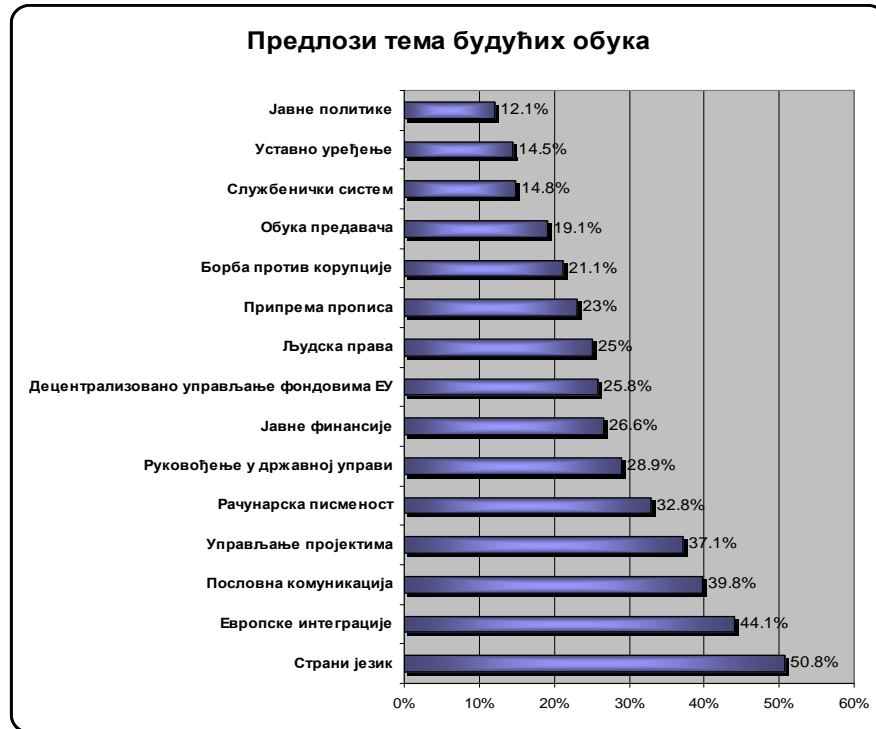
Укупан број државних службеника за које су у Извештају о оцењивању предложене обуке износи 5303.

4 РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

4.1 Упитник о процени ефеката реализованих обука

Упитник о процени ефеката реализованих обука нам је пружио увид о потребама за додатним стручним усавршавањем и препознавању тема које државни службеници виде као значајне за њихов рад и потребне да буду укључене у наредни програм општег стручног усавршавања државних службеника.

Висок проценат анкетираних државних службеника (98%) имају потребу за додатним стручним усавршавањем, што нам показује све веће препознавање значаја обука од стране државних службеника и недвосмислени тренд позитивног вредновања додатног образовања код запослених у државној управи.

Слика 2: Предлози тема будућих обука

По оцени 73% испитаника знања и вештине која су усвојили на обукама имали су прилику да примене у раду. Овај податак је веома значајан и показује да је већина обука садржајно применљива и да државни службеници имају непосредну добробит од знања и вештина које су усвојили у свакодневном раду.

Као најзначајније теме за будуће стручно усавршавање испитаници наводе: страни језик (енглески и немачки), теме везане за процес европских интеграција, пословну комуникацију, управљање пројектима и рачуарску писменост. Занимљиво је да је и прошлогодишње истраживање показало да су ово теме које највише занимају државне службенике само је фреквенца одговора била различито распоређена. Очигледно перцепција испитаника о томе шта је важно за њихов даљи професионални развој кореспондира са перцепцијом о актуелним друштвеним процесима, пре свега оним везаним за европске интеграције и коришћењем предприступних фондова европске уније.

4.2 Евалуациони упитник након реализоване обуке

Евалуациони упитник омогућава учесницима да се изјасне о различитим аспектима обуке, да дају корисне информације које могу бити смернице за побољшање и унапређење рада на обукама. Учесницима обука се пружа могућност да одговоре на питања да ли постоји потреба за новим обукама, као и да наведу предлог тема будућих обука. У нашем истраживању коришћени су резултати анализе 1212 евалуационих листова са 84 обуке одржане у периоду од фебруара до јула 2011. године. (У анализу нису укључени подаци о одржаним

обукама из тематске области Децентрализовани систем управљања фондовима ЕУ).

Више од половине учесника обука није дало одговор на питање да ли постоји потреба за додатним обукама. Од оних који ипак јесу одговорили више од половине сматра да постоји потреба за новим обукама.

Следи преглед њихових одговора распоређених у тематске области (тематске области су поређане по учесталости јављања):

1. Руковођење у државној управи
2. Европске интеграције
3. Децентрализовано управљање фондовима ЕУ
4. Рачунарска писменост
5. Службенички систем
6. Уставно уређење и државна управа
7. Страни језици
8. Припрема прописа
9. Јавне финансије
10. Јавне политике
11. Заштита људских права и тајности података
12. Борба против корупције
13. Програмирање међународне помоћи и пројекти
14. Пословна комуникација
15. Обука предавача

Што се тиче учесталости јављања појединачних тема, издвајају се следеће: АБЦ Европске уније, Базе података, Управљање људским ресурсима, енглески, немачки и италијански језик, Државна управа - уређење и послови, Канцеларијско пословање, Примена граматичких, стилских и правосписних правила у изради аката, Средњорочно планирање, Основе децентрализованог система управљања фондовима ЕУ (ДИС), ИПА и децентрализовано управљање (акредитација и пренос овлашћења за управљање фондова), Радни односи у државним органима, Мобинг- спречавање и заштита од злостављања на раду, Управљање стресом.

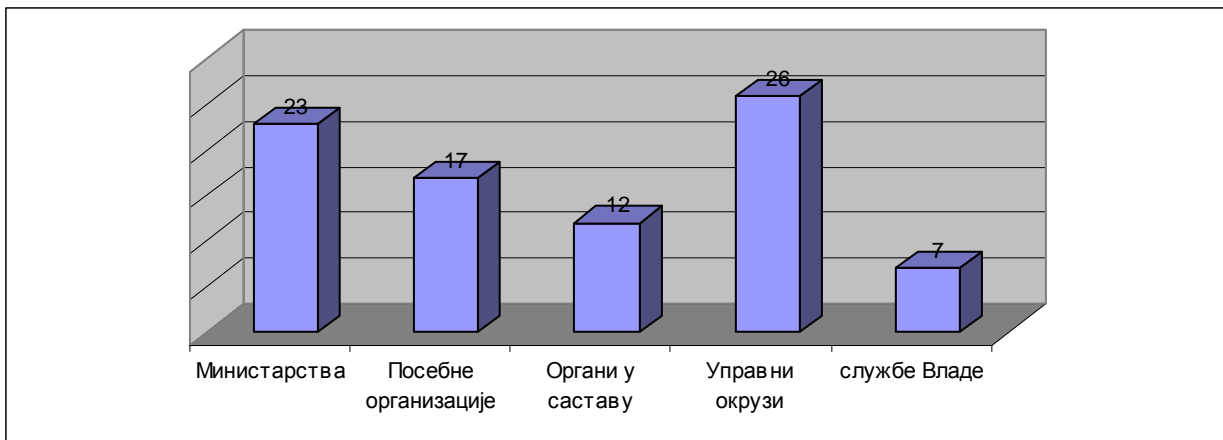
Одговори учесника су најчешће указивали на жељу за наставком обуке које су похађали како би се детаљније позабавили темом (follow up). Није било одговора који би упућивали на формирање неке нове тематске области (сви одговори учесника су се уклопили у теме предвиђене Програмом општег стручног усавршавања државних службеника) што говори у прилог чињеници да је Програм добро обухватио образовне потребе државних службеника.

На основу ове, иако грубе поделе, изгледа да државни службеници сасвим јасно препознају приоритет упознавања са процедурама у вези са придруживањем Европској унији и важност коју модерна, стручна и професионална државна управа има у том процесу. Такође, очекивано је интересовање и за теме које су у вези са конкретним процедурама од значаја за запослене у свакодневном обављању радних задатака. Одговори полазника обуке говоре о препознавању значаја информатичке писмености и знања страних језика.

4.3 Извештај о оцењивању за 2010. годину – рубрика „Потребе за стручним усавршавањем

Поступак оцењивања државних службеника омогућава руководиоцима да, на основу оцењених аспеката радног понашања и постигнутих резултата у раду, процене потенцијал државног службеника за даљи професионални напредак и развој, а у циљу јачања капацитета државних службеника и подизања нивоа пружених услуга.

Укупно 87 органа државне управе и служби Владе су доставили своје извештаје о спроведеном поступку оцењивању у 2010. години и то министарства – 23, органи у саставу министарстава – 12, посебне организације – 17, стручне и друге службе Владе – 7, стручне службе управних округа – 26. Укупан број органа који су доставили извештаје је 85, док је укупан број државних службеника за које су у Извештају о оцењивању предложене обуке износи 5303.

Слика 3. Органи који су доставили извештај о оцењивању

Ако ове податке упоредимо са прошлогодишњим, можемо уочити благо повећање броја органа који су доставили извештаје као и већи број предложених обука. Наиме, укупан број органа који су прошле године доставили извештаје о оцењивању износио је 72 и укупан број предложених обука износио 4293. Од наведеног броја обука, најбројније су биле обуке из области рачунарске писмености 42,4%, затим обуке које су се бавиле применом закона и службеничког система 26,5%, затим из области управљања финансијама 5,9%, Европске уније и управљања пројектима 5,1% и обуке за руководиоце 1,3%.

На основу увида у листу прођених обука из Извештаја о оцењивању за 2010. годину, можемо видети да су државни службеници у највећој мери похађали обуке које су се бавиле применом нових прописа и службеничким системом (30%), затим обуке из области управљања пројектима (18%), обуке у вези јавних финансија (17%), обуке за руководиоце 15% и обуке из области европских интеграција (7%).

Такође, на основу увида у листу прођених обука из Извештаја о оцењивању може се закључити да обуке из области Рачунарске писмености, нису биле заступљене у оној мери у којој се показала потреба за њима (само 7% обука које су

државни службеници похађали су обуке из ове тематске области). Сходно евиденцији коју води Центар за стручно усавршавање, такође је примећено да на овим обукама није био адекватан одзив учесника. С друге стране, обуке о управљању пројектима у државној управи и обуке за руководиоце су биле заступљене у већој мери него што је предложено у извештајима¹.

Процена потреба за стручним усавршавањем заснована на извештајима о оцењивању, ограничена је само на оне органе који су доставили извештаје о оцењивању и чији су руководиоци попунили рубрику „Потребе за стручним усавршавањем“.

Укупан број предложених обука у овогодишњем извештају о оцењивању је 5303, од тога 3783 спадају (71,4%) у приоритне појединачне обуке и то су следеће теме:

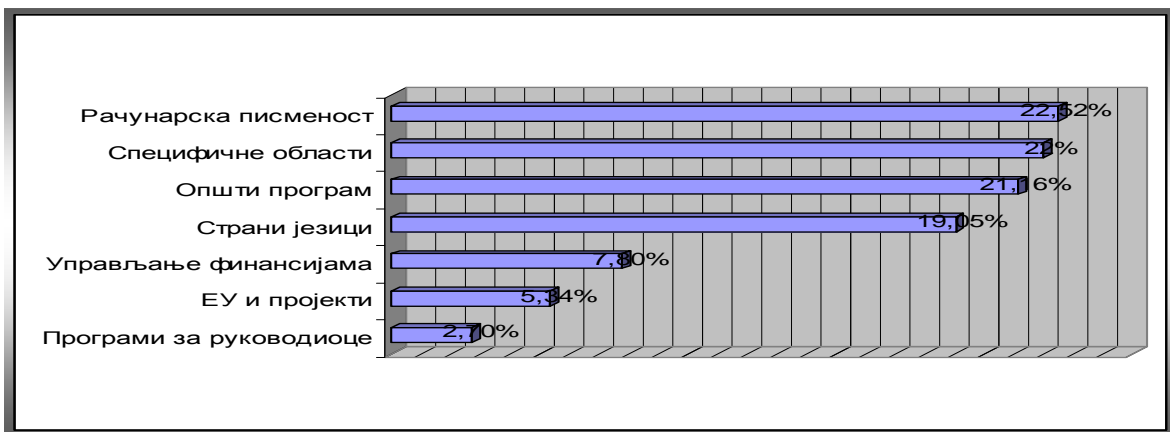
Слика 3: Предлози појединачних тема

¹ Разлог за диспропорцију, између предложених обука од стране руководиоца и обука које су државни службеници похађали, може бити и неадекватна попуна рубрике о прођеним обукама. Разлог може лежати и у недовољној информисаности државних службеника о одржавању обука.

Преглед рубрике потребних обука из Извештаја о оцењивању државних службеника за 2010. годину, омогућава нам сумирање наведених тема и њихово сврставање у тематске области којима по својој садржини и припадају.

4.4 Тематске области

Највећи број обука са листе припадају тематској области Рачунарска писменост - чак 22,52%, затим 22% обука су сврстане у специфичне програме, релевантне за делокруг рада појединих органа, 21,16% обука припадају општем програму у који смо сврстали примену различитих прописа у области службеничког система, државне управе и тичу се послова и надлежности свих органа државне управе. Од укупно наведених обука, 19,05% обука се тичу учења страних језика, обуке финансијског управљања и контроле 7,8%, ЕУ и пројекти 5,34% и програме за руководиоце 2,7%.

Слика 4. тематске области по приоритетима

1. Рачунарска писменост

Различити курсеви из тематске области Рачунарска писменост предложене су за 1194 државна службеника и чине 22,52% од укупног броја обука. Наведени су: ИТ усавршавање – напредни нивои, MS Office пакет, рад у програму SPSS. Наведени информациони програм SPSS је изузетно користан у различитим истраживањима и у писању извештаја и статистичких процена.

Служба за управљање кадровима, већ четири године реализује различите информатичке курсеве по систему ЕЦДЛ-а (European Computer Driving Licence). Увођење ECDL сертификације државних службеника додатно би мотивисало запослене за учешће на обукама, јер би се усвојено знање вредновало јасним критеријумима.

2. Специфичне области

Укупан број предложених обука које се тичу делокруга рада појединих органа државне управе и служби Влада износи 1148, односно 21,65% од укупно

наведених обука. Наводимо неке од њих: Стручни програми у области информатике специфични за рад органа (Адресни регистар, ArkGis и Map Софт), Основни програм дипломатске обуке, Спречавање прања новца и финансирања тероризма, Управљање амбалажом и амбалажаним отпадом из законодавства ЕУ, Област високог образовања, Практична примена прописа у области здравственог осигурања, посебно у примени међународних уговора, Мониторинг и евалуација мера активне политике запошљавања, Област хуманитарног разминурања и др.

3. Опште области

Обуке које се баве имплементацијом нових прописа, службеничким системом, комуникацијом, пословима и делокругом рада свих органа државне управе, сврстали смо у опште обуке и њих је укупно 1122 или 21,16% од укупног броја наведених обука. У овој категорији значајно место, заузима област Превазилажења стреса и стресних ситуација и то пре свега због чињенице да је ова обука у једном органу државне управе наведена као потребна за велики број запослених. Заједно са темама Управљање стресом и мотивација, Комуникационе вештине и вештине решавања конфликта, Јавни наступ и вештине презентације, Комуникација, Односи са јавношћу, чине чак 50% обука у овој области.

Обуке које се баве имплементацијом различитих прописа у државној управи чине 19,7%, теме које се баве људским ресурсима, наведене као службенички систем обухватају 13,64% и Борба против корупције 5,8%.

Чест одговор, (чак 14% од укупног броја обука) је био да државни службеник треба да похађа обуке из Програма општег стручног усавршавања државних службеника, што не представља помоћ у процени потреба јер не наводе конкретне области које запослени треба да похађа.

Можемо издвојити тему Јавно здравље и заштита животне средине, која ће у наредном периоду бити све заступљенија и важнија у нашем окружењу, узимајући у обзир усвојену Националну стратегију одрживог развоја која има за циљ одрживи развој економије, привреде и технологије, одрживи развој друштва на бази социјалне равнотеже и заштиту животне средине уз рационално располагање природним ресурсима.

4. Страни језици

Обуке које се тичу учења страних језика чине 19,05% од укупног броја обука и предложене су за чак 1010 државних службеника. Најбројнији обуке се односе на енглески језик, а затим су наведени и други језици: француски, немачки, руски и италијански језик.

5. Јавне финансије

У извештају о оцењивању државних службеника, обуке у области Јавних финансија су предложене за 413 државних службеника, што чини 7,8% од укупно наведених обука. Најбројније обуке у овој области: Буџетски систем и јавне набавке, Закон о рачуноводству и ревизији, Трезорско пословање и Закон о јавним набавкама. Овде бисмо издвојили тему која се тиче Интерне ревизије. Област

интерне ревизије је актуелна тема и сходно Закону о рачуноводству и ревизији, тиче се свих државних органа.

6. Европске интеграције и управљање пројектима

У оквиру области европских интеграција најбројније обуке су: Право и процедуре ЕУ, Хармонизација прописа и Споразум о стабилизацији и придруживању ЕУ, Стручна усавршавања у државама чланицама ЕУ. Што се тиче управљања пројектима то су обуке: Област управљања ЕУ фондовима, Креирање ИПА политика и спровођење ИПА компоненти. Теме које се обрађују у оквиру других понуђених програма су: Перспективе европских интеграција и Искуства земаља у региону у имплементацији ССП и преговорима са ЕУ. Обуке из ових тематских области чине 5,34% од укупног броја наведених обука.

7. Програм за руководиоце

Теме које су предложене у домену програма за руководиоце предложене су за 141 државног службеника и чине 2,7% од укупног броја предложених обука. Обуке које смо сврстали у домен Руководјење у државној управи су: Стратешко планирање, Преговарање, Припрема средњорочног плана, Пословна комуникација.

Оно што бисмо могли издвојити као интересантан предлог је тема Корпоративна одговорност. Корпоративна одговорност има за циљ стицање практичних знања и искустава у области корпоративне друштвене одговорности, овладавање методологијом управљања друштвеном одговорношћу, разумевање концепта друштвене одговорности - од обавеза преко стицања свести до одговорности и принципа друштвене одговорности.

5 ЗАКЉУЧАК

Општи циљ процене потреба за стручним усавршавањем је унапређење квалитета рада државних службеника, утврђивањем потребе за стручним усавршавањем и прецизирањем релевантне обуке како би се та знања на најбољи начин приближила запосленом.

Подаци на основу три инструмента за процену потреба које смо користили у истраживању (евалуација реализованих обука, упитник о ефектима реализованог програма, поступак оцењивања) показују нам листу приоритетних области које се не смеју занемарити у будућем плану општег стручног усавршавања и листу тема које би у наредном периоду могле припадати програму општег стручног усавршавања.

Као најзначајније теме за будуће стручно усавршавање испитаници наводе: страни језик (енглески и немачки), рачунарску писменост, теме у вези процеса европских интеграција, пословну комуникацију, управљање пројектима. Очигледно државни службеници потпуно схватају које области су важне за њихов даљи професионални развој у складу са актуелним друштвеним процесима, пре свега у вези европских интеграција и коришћењем предприступних фондова европске уније.

Уз ове области, у великом броју су наведене и све битније вештине управљања стресом и комуникације, као и примена различитих прописа у домену службеничког система и јавних финансија.

Такође, истраживање је показало да су полазници препознали значај обука из области управљања и руковођења, као и значај који компетентан руководилац има у систему државне управе.

Теме за које постоји интересовање, а које по својој садржини до сада нису биле део општег стручног усавршавања су Рад у програму SPSS, Јавно здравље и заштита животне средине, Енглески језик, Немачки језик, Корпоративна одговорност и Интерна ревизија.

Уз помоћ наведеног истраживања добили смо, такође, важне показатеље који нам указују на све позитивнији став и већу заинтересованост државних службеника према континуираном усавршавању и већу свест о значају и могућностима које им та врста подучавања пружа.